

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ

« Η Ελλάδα δεν θα πρέπει να παγιδευτεί και να γίνει μέρος της διαδικασίας έντασης που σαφώς επιδιώκει η Τουρκία

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileletheros.com

Η πολιτική των Αθηνών σε ό,τι αφορά το Κυπριακό θα πρέπει να στηρίζεται στη βασική αρχή, ότι η Λευκωσία αποφασίζει και η Ελλάδα στηρίζει, επισημναινει ο Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διευκρινίζει ότι η οποιαδήποτε άποψη δεν μπορεί να ηγηθεί πολύ πέρα από αυτό το οποίο θα μπορούσε να δεχτεί ως φόρμουλα συμβιβασμού η Λευκωσία. Στέλνει το μήνυμα πως η τουρκική αξίωση για τις 4 ελευθερίες, δεν συμβιβάζεται με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και δηλώνει με παρηφασία πως αν για πολλοστή φορά αποτύχει η προσπάθεια λύσης Κυπριακού, αυτό που θα ακολουθήσει είναι δύσκολο να το προβλέψει κανείς, αλλά θα είναι εξαιρετικά ζημιογόνο.

Αν ξεπεράσουμε τον εκλογικό κύκλο θα πρέπει να γίνει μια αποφασιστική προσπάθεια για την εμπάθυνση της ενοποίησης αλλά και για να έχουμε μια καλύτερη Ευρώπη, πλησιέστερα προς την κοινωνία

Πώς βλέπετε την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας στην ΕΕ;

Είναι ένα εξαιρετικά δύσκολο θέμα η σχέση της Τουρκίας με την ΕΕ. Η Τουρκία από το 2005 έχει μπει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ένταξη της,

οι οποίες δεν μπορούν να συνεχιστούν παρά μόνο αν εκπληρωθεί τα γνωστά κριτήρια της Κοπεγχάγη. Με άλλα λόγια η Τουρκία θα πρέπει να σέβεται το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα, πλουραλισμό, δημοκρατία, να έχει καλές σχέσεις φιλίας και γειτονίας με τις χώρες της περιφέρειας. Δυστυχώς, η ενταξιακή διαπραγμάτευση δεν μπορεί να συνεχιστεί διότι τα απαιτούμενα κριτήρια έχουν βάνουσα παραβιαστεί ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες, μετά από το αποτυχημένο πραξικόπημα. Αν υποθέσουμε ότι η Τουρκία επέστρεφε στη διαδικασία του εκδημοκρατισμού και εξευρωπαϊσμού, τότε θα είναι προς όφελος της Ευρώπης, της Ελλάδας και της Κύπρου να ενταχθεί στην ΕΕ.

Αυτή η επιλογή είναι ρεαλιστική;

Έχω βαθύτατες επιφυλάξεις διότι μια σειρά από ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ των οποίων και η Γαλλία, δεν θα ήθελαν να δουν την Τουρκία ως πλήρως θεσμικό μέλος της ΕΕ.

Αυτό θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πορεία του Κυπριακού;

Η απομάκρυνση της Τουρκίας από την ευρωπαϊκή οικογένεια είναι μια αρνητική εξέλιξη για την Ελλάδα και για τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. Το γεγονός ότι η διαδικασία ένταξης της είναι μάλλον αρνητική, νομίζω ότι καθιστά την Τουρκία ένα ακόμη δυσκολότερο παράγοντα για την περιοχή, αλλά και πολύ δυσκολότερο παράγοντα στην επίλυση του Κυπριακού.

Γι' αυτό κι η πρόσφατη τουρκική αξίωση να ισχύσουν οι 4 ελευθερίες της ΕΕ για τους Τούρκους υπηκόους στην Κύπρο με τη λύση του Κυπριακού;

Είναι ένα αίτημα το οποίο θα μπορούσε να ερμηνευθεί κάποιος ότι επιχειρείται η ένταξη της Τουρκίας στις 4 ελευθερίες της ΕΕ, από το παράθυρο. Μια τέτοια ρύθμιση δεν συμβιβάζεται με κανένα τρόπο με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, με τις ευρωπαϊκές συνθήκες, επομένως είναι ένα αίτημα το οποίο δεν θα μπορούσε να ικανοποιηθεί κάτω από

Η Λευκωσία αποφασίζει, η Ελλάδα στηρίζει

Βλέπετε ρήγμα στις σχέσεις Ελλάδας - Κύπρου για το θέμα αυτό;

Η πολιτική των Αθηνών σε ό,τι αφορά το Κυπριακό θα πρέπει να στηρίζεται σε μια βασική αρχή, ότι η Λευκωσία αποφασίζει και η Ελλάδα στηρίζει. Η Κύπρος είναι μια ανεξάρτητη χώρα μέλος του ΟΗΕ, μέλος της ΕΕ, είναι μια ώριμη δημοκρατία, ο Πρόεδρος της Νίκος Αναστασιάδης είναι εξαιρετικά σοβαρός με ορθολογική προσέγγιση, από την άλλη πλευρά κι ο Μουσταφά Ακιντζί έχει τα ίδια χαρακτηριστικά, επομένως πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη στους χειρισμούς που προωθούνται για να επιλυθεί το πρόβλημα. Βεβαίως η Αθήνα έχει γνώμη, ιδιαίτερα στο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, αλλά και σε αυτό το θέμα θα έλεγα ότι η οποιαδήποτε γνώμη ή άποψη θα πρέπει να εκφράζεται με ιδιαίτερη προσοχή και με ιδιαίτερη ευαισθησία και κυρίως η οποιαδήποτε άποψη δεν μπορεί να ηγηθεί πολύ πιο πέρα από αυτό το οποίο θα μπορούσε να δεχτεί ως φόρμουλα συμβιβασμού η Λευκωσία. Νομίζω ότι αυτή η προσέγγιση αποφεύγει οποιοσδήποτε τριβές και είναι η βάση που μπορεί να οδηγήσει στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Να τολμήσω να ρωτήσω αν το βλέπετε να γίνεται, Ελπίζω και θέλω να γίνεται.

Η τουρκική αξίωση για 4 ελευθερίες δεν συμβιβάζεται με το κεκτημένο

ΡΙΖΩΝΕΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ

Λάβετε μέρος πρόσφατα στη δημόσια συζήτηση με θέμα: «Κυπριακό - Λύση τώρα ή αργότερα»;

Στο μέτρο που οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις του επιτρέπουν θα έλεγα ότι θα πρέπει να έχουμε μια λύση το ταχύτερο δυνατό. Θέλω να τονίσω ότι η σχολή εκείνη που λέει ότι ο χρόνος εργάζεται υπέρ των συμφερόντων της ελληνοκυπριακής πλευράς δεν στηρίζεται στην ψύχραιμη ανάλυση της πραγματικότητας. Ο χρόνος δεν εργάζεται υπέρ ημών, όσο παρατείνεται το πρόβλημα τόσο ριζώνει βαθύτερα η έννοια του διχασμού της Κύπρου σε δυο διαφορετικές οντότητες. Επομένως η λύση θα πρέπει να έλθει όσο το δυνατό γρηγορότερα και αναφερόμαι σε μια λύση βιώσιμη, δίκαιη, λειτουργική που θα επιτρέπει στους πολίτες όλης της Κύπρου να βιώνουν ειρηνικά και να απολαμβάνουν τα αγαθά της νέας κρατικής οντότητας. Δεν συμμερίζομαι τις απόψεις που λένε να παραπέμψουμε και πάλι στο μέλλον. Πέρασαν 43 χρόνια από την εισβολή και δεν θα πρέπει να πάμε πολύ περισσότερο. Ως εκ τούτου η διαπραγματευτική προσπάθεια που βρίσκεται σε εξέλιξη θα πρέπει να συνεχιστεί με στόχο την επιτυχή ολοκλήρωσή της.

οποιοσδήποτε συνθήκες.

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι το τουρκικό αίτημα για 4 ελευθερίες συμπίπτει με τις στοχεύσεις Βρετανίας για εξασφάλιση ανάλογο καθεστώς για τους πολίτες της μετά το Brexit.

Η επέκταση των τεσσάρων ελευθεριών σε τρίτη χώρα μη μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο εάν η τρίτη αυτή χώρα συμμετέχει μέσω ειδικής συμφωνίας στον λεγόμενο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) που σήμερα «συνδέει» την ΕΕ με τη Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν. Κάτι τέτοιο έχει τεθεί στο τραπέζι για την περίπτωση της Βρετανίας εάν και εφόσον αποχωρήσει και τυπικά από την Ένωση, αλλά το Λονδίνο δεν θέλει να εφαρμόσει την τέταρτη ελευθερία (προσώπων) και επομένως δεν μπορεί να γίνει επιλεκτική εφαρμογή των ρυθμίσεων ΕΟΧ και της ενιαίας εσωτερικής αγοράς. Αυτό το αποκλείει κατηγορηματικά η Ένωση. Είναι σαφές επομένως ότι το αίτημα της Τουρκίας αντίκειται ειθέως προς το «ενωσιακό κεκτημένο». Εισόδοος στην ενιαία αγορά (και παράκαμψη και των απαιτήσεων για θεωρησεις/ βίζα) δεν μπορεί να γίνει «δια της πλαγίας οδού». Το επιχείρημα ότι οι τέσσερις ελευθερίες θα ισχύουν μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου (και επομένως το ίδιο θα πρέπει να ισχύσει για την

Τουρκία) είναι εντελώς έωλο. Ισχύουν όντως, αλλά Ελλάδα και Κύπρος είναι κράτη μέλη της Ένωσης ενώ η Τουρκία είναι «τρίτη χώρα» μη μέλος.

Μπορεί να δημιουργηθεί ως «προηγούμενο»;

Αξίζει να αναφερθεί και προσέχεται η απόπειρα δημιουργίας ενός «προηγούμενου». Στη συζήτηση για το Brexit έχει τεθεί από διάφορες πλευρές ως αίτημα η εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών και ιδιαίτερα της ελεύθερης διακίνησης προσώπων μεταξύ Ιρλανδίας και Ηνωμένου Βασιλείου μετά την αποχώρησή του τελευταίου από την Ένωση και την υποβάθμιση του στην κατηγορία της «τρίτης χώρας». Πρόκειται για κάπως ανάλογη περίπτωση με αυτήν της Τουρκίας. Εκτίμησή μου είναι ότι η Ένωση δεν πρόκειται να δεχθεί μια τέτοια ρύθμιση στο μέτρο που παραβιάζει το κεκτημένο και την ενότητα της εσωτερικής αγοράς. Αλλά καλό θα είναι να παρακολουθούμε προσεκτικά τη σχετική συζήτηση και διαπραγμάτευση που πρόκειται να ακολουθήσει.

Γίνεται προσπάθεια αναβάθμισης της τελωνειακής ένωσης της Τουρκίας;

Την περίοδο αυτή έχει προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης (customs union) μεταξύ Ένωσης και Τουρκίας στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης

« Η ενταξιακή διαπραγμάτευση με την Τουρκία δεν μπορεί να συνεχιστεί διότι τα απαιτούμενα κριτήρια έχουν βάνουσα παραβιαστεί, ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες, μετά από το αποτυχημένο πραξικόπημα

αναγνωρίσουμε ότι τους τελευταίους μήνες έγινε σημαντική πρόοδος. Υπήρξαν συγκλίσεις, αλλά σημαντικά θέματα είναι ακόμα ανοικτά. Παραμένει το μείζον θέμα των εγγυήσεων και της ασφάλειας. Με τη βούληση και την ευελιξία όλων των πλευρών και κυρίως της Τουρκίας μπορούμε κι εκεί να φτάσουμε στην αποδεκτή λύση που θα κατοχυρώσει την ασφάλεια των δύο κοινοτήτων. Η ασφάλεια της μίας δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να είναι σε βάρος της άλλης πλευράς. Μπορεί να ακούγεται κουραστική η αναφορά στο μομέντο αλλά υπάρχει και παρά τις δυσκολίες, τις ζημιγόνες εξελίξεις κυρίως όσο αφορά τις σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας και όχι μόνο, νομίζω ότι θα πρέπει να επιμεινουμε να συνεχιστεί αυτή η διαδικασία ώστε στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα να φτάσουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η αποτυχία επίτευξη λύσης σε αυτή την τρέχουσα διαπραγματευτική διαδικασία τι μπορεί να σημαίνει;

Αν για πολλοστή φορά αποτυγχάνει η προσπάθεια λύσης, αυτό που θα ακολουθήσει είναι δύσκολο να το προβλέψει κανείς, αλλά θα είναι εξαιρετικά ζημιογόνο. Όλα τα σενάρια είναι πλέον ανοικτά, από το προφανές ότι παγιώθηκε η διχοτόμηση του νησιού, με την ακραία επιλογή της προάρθρωσης του βορείου τμήματος από την Τουρκία. Άλλωστε έχουμε το κακό προηγούμενο με την προάρθρωση της Κριμαίας από τη Ρωσία. Είναι πολύ σημαντικό να αποτρέψουμε τις οποιασδήποτε αρνητικές, ζημιγόνες ολέθριες συνέπειες μέσα από την επίτευξη βιώσιμης, δίκαιης λύσης. Να τονίσω ότι οποιαδήποτε λύση δεν μπορεί παρά να είναι προϊόν συμβιβασμού. Δεν γίνεται διαφορετικά. Είναι προφανές ότι κάποια σημεία δεν θα μας ικανοποιούν πλήρως.

Η ΕΕ μπορεί να δώσει απαντήσεις στα επίμαχα σημεία;

Ναι, το νομικό και πολιτικό κεκτημένο της ΕΕ προσφέρει προστασία πολλαπλής μορφής και θα πρέπει να το αξιοποιήσουμε. Δεν το αξιοποιήσαμε ιστορικά από το 2004 με ιδιαίτερα ευρηματικό τρόπο, θα μπορούσαμε να το είχαμε κάνει. Αυτή την περίοδο επιχειρείται να αξιοποιηθεί με ένα καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε να συμβάλει και να στηρίξει την ασφάλεια της Κύπρου.

Θα πρέπει να εργαστούμε για καλύτερη Ευρώπη

Ο Μάιος είναι ο καθοριστικός μήνας για την Ευρώπη;

Ναι, κυρίως λόγω των εκλογών στη Γαλλία, αλλά και οι εκλογές στις υπόλοιπες χώρες έχουν τεράστια σημασία όπως στην Ολλανδία, Γερμανία και ενδεχομένως στην Ιταλία. Αν ανέλθει στην εξουσία η Μαρίν Λεπέν τότε είναι προφανές ότι η ΕΕ θα αντιμετωπίσει κρίση υπαρκτών διαστάσεων. Η ΕΕ έχει τις δυνατότητες να διαχειριστεί το Brexit, αλλά το ενδεχόμενο αποχώρησης της Γαλλίας θα σημάδνει και το τέλος της ευρωπαϊκής ενοποίησης όπως το γνωρίζουμε τα τελευταία 60 χρόνια, που συμπληρώνονται φέτος από τη σύστασή της.

Τραγική ειρωνεία, τον Μάρτιο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα να γιορτάζει τα 60χρονα του και τον Μάιο να κινδυνεύει με κατάρρευση...

Είναι όντως η τραγική ειρωνεία της ιστορίας, όταν συμπληρώνουμε 60 χρόνια να αντιμετωπίζουμε ένα τέτοιο ενδεχόμενο και αυτή την περίοδο με τόσους κινδύνους, προκλήσεις, απειλές στο παγκόσμιο σύστημα, που έχουμε πολύ μεγαλύτερη ανάγκη την Ευρωπαϊκή Ένωση από ό,τι στο παρελθόν. Αν ξεπεράσουμε τον εκλογικό κύκλο, νομίζω ότι θα πρέπει να γίνει μια αποφασιστική προσπάθεια για την εμπάθυνση της ενοποίησης αλλά και για να έχουμε μια καλύτερη Ευρώπη, πλησιέστερα προς την κοινωνία και επομένως να αποκατασταθούν οι σχέσεις ανάμεσα στην ΕΕ και των Ευρωπαίων πολιτών.

Ο κόσμος έχει κουραστεί να ακούει μεγάλα λόγια και να λαμβάνονται εκπρόθεσμα μέτρα.

Έχετε απόλυτο δίκαιο ότι η ΕΕ είναι ένας οργανισμός που κινείται με εξαιρετική βραδυπύτητα. Δυστυχώς είναι το τμήμα που καταβάλλομε στις διαδικασίες, οι οποίες θα πρέπει να επιτρέπουν τη συμμετοχή και των 28 μέχρι στιγμής κρατών, με τις ιδιομορφίες και επιλογές τους. Αυτό που έχει σημασία είναι να φύγουμε

από τα μεγάλα λόγια. Ο πολίτης απαιτεί η ΕΕ να αναδειχθεί σε παράγοντα επίλυσης των καθημερινών του προβλημάτων. Να είναι ένας συντελεστής για τη βελτίωση της ευημερίας, για την καταπολέμηση της ανεργίας, για την υπέρβαση των νέων αντιστάσεων που έχουν εμφανιστεί και ταυτόχρονα ένας συντελεστής που προσφέρει την ασφάλεια και την κοινωνική ειρήνη στον ευρωπαϊκό χώρο. Νομίζω ότι η ΕΕ θα πρέπει να εστιάσει σε αυτούς τους τομείς, ώστε να αποκατασταθεί η νομιμοποίησή της

στα μάτια των Ευρωπαίων πολιτών. Θα πρέπει να κινηθεί στο πεδίο ενίσχυσης των μέσων για την εσωτερική ασφάλεια, καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος αλλά και για την ενίσχυση της εξωτερικής της ασφάλειας με την ανάπτυξη μιας πολύ πιο φιλόδοξης αμυντικής πολιτικής με όλες εκείνες τις στρατιωτικές δυνατότητες που θα της επιτρέπουν να παίξει τον ειρηνευτικό και σταθεροποιητικό ρόλο στην περιφέρεια αλλά και στο ευρύτερο διεθνές σύστημα.

ΑΠΟΣΥΡΝΤΑΙ ΟΙ ΗΠΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΘΕΣΗ ΤΟΥΣ

Η πρόσφατη ταξιδιωτική απαγόρευση του Προέδρου Τραμπ και η σχέση που δημιουργείται με Ηνωμένο Βασίλειο...

είναι βήματα που θα πρέπει να μας προβληματίσουν σοβαρά. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι ΗΠΑ αποσύρονται από τη θέση που είχαν στο παγκόσμιο σύστημα ως κατά κάποιο τρόπο η εσάρκωση των δημοκρατικών και φιλελευθέρων ιδεών, αλλά και ως η χώρα που μπορούσε να εγγυηθεί τη φιλελεύθερη παγκόσμια τάση. Αυτό που συμβαίνει στις ΗΠΑ είναι εντελώς αδιανόητο και βεβαίως είναι θέμα των πολιτών των ΗΠΑ να επιλύσουν αυτό το πρόβλημα. Από την άλλη μεριά, οι σχέσεις ΗΠΑ και Βρετανίας και παρά τις εικόνες που είχαμε της συνάντησης της Πρωθυπουργού Τερέζα Μέι και του Προέδρου Τραμπ, νομίζω ότι η σχέση αυτή ουσιαστικά κλονίζεται. Δεν μπορεί να στηριχτεί σε στέρεα θεμέλια, διότι σχεδόν σε όλα τα θέματα με εξαίρεση το Brexit οι απόψεις του Ηνωμένου Βασιλείου και αυτές του Ντόναλντ Τραμπ, διαφέρουν ριζικά, σε ό,τι αφορά για παράδειγμα τη Ρωσία, το ανοικτό παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, σε ό,τι αφορά τη σχέση που θα πρέπει να έχουμε με την Κίνα, την Ινδία, και τις άλλες δυνάμεις.

Συμμετείχατε στις διαπραγματεύσεις για την επεξεργασία των συνθηκών Μάαστριχτ, Άμστερνταμ, Νίκαιας, αλλά και στην επεξεργασία του ευρωπαϊκού Συντάγματος της ΕΕ, της Συνθήκης της Λισαβόνας. Νιώθετε ότι αποτύχατε;

Νιώθω μια μεγάλη απογοήτευση διότι στο μέτρο των ταπεινών μου δυνατοτήτων προσπάθησα και στην οικοδόμηση μιας ΕΕ, η οποία θα είναι πολύ κοντά στον πολίτη, θα είναι μια κοινωνική Ευρώπη που θα μπορεί να επιλύει προβλήματα. Προσπάθησα να συμβάλω και σε μια Ελλάδα, η οποία θα είναι κανονική χώρα και δοκιμάζω μια απογοήτευση διότι βρίσκεται σε μια δεινή κρίση. Ενώ στις αρχές του 2000 ήταν στον εσωτερικό πυρήνα της ΕΕ με ικανότητα να σκεπεί επιρροή, να συμβάλει στην ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζεται ως μια πολύ ξεχωριστή περίπτωση, μη κανονική χώρα και αυτό αποτελεί θλίψη και απογοήτευση. Θα πρέπει να εργαστούμε για καλύτερη Ευρώπη, για εμπάθυνση της ενοποίησης αλλά και για την Ελλάδα με στόχο να επανέλθει στην ευρωπαϊκή κοινωνικότητα ως μια σύγχρονη δημοκρατική χώρα, με ανοικτούς ορίζοντες.

Αν καταρρεύσει η Ευρώπη σημαίνει επιστροφή στο εθνικό κράτος και στους «δαίμονες του ευρωπαϊκού παρελθόντος»;

Δεν θα ήθελα να το σκεφτώ αλλά δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι επιστροφή στο εθνικό κράτος σημαίνει επιστροφή σε όλους τους δαίμονες του παρελθόντος, δηλαδή στις συγκρούσεις στον ευρωπαϊκό χώρο. Ο εθνικισμός και η αλαζονεία που εκπορεύθηκε από τα εθνικά κράτη οδήγησε στις αιματοχυσίες των δύο παγκόσμιων πολέμων. Η Ευρώπη ελπίζω να παραμείνει ο χώρος της δημοκρατίας, της ανοχής, της αλληλεγγύης, των ανοικτών συνόρων, αλλά γι' αυτό θα πρέπει να εργαστούμε όλοι.